

Vogels kijken in de Verenigde Arabische Emiraten

Corrie Bakels

De duinen zijn in elk jaargetijde prachtig, maar soms wil een mens iets anders. Dus vertrok ik op 10 maart van dit jaar naar de Verenigde Arabische Emiraten, een oude wens. Het was een kort maar pittig reisje van tien dagen. Langer dan veertien dagen mag je trouwens op een toeristenvisum niet blijven.

De tocht begon met tegenslag. In Londen reed een lorrie een gat in het vliegtuig en dat leverde twaalf uur vertraging op. Toen het euvel verholpen was vlogen we zonder verdere ellende via Bahrein naar onze eerste bestemming, het Emiraat Dubai.

Het is altijd een kwestie van wedden welke de eerste waarneming in het te bezoeken land zal zijn.

Sakervalk

Op Schiphol gooi je hoge ogen met kievit, scholekster of kapmeeuw. De vogel van Dubai was een complete verrassing: een Sakervalk. Nog erger, zij, want het was een zij, vloog niet op de luchthaven van Dubai, maar vloog met ons mee náár Dubai, keurig voorzien van eigen ticket, instapkaart en vliegtuigstoel. Zij voegde zich in de transit-lounge van Bahrein bij ons, vergezeld van een in een hagelwitte dishdasha geklede arabier. De valk bleek het eigendom te zijn van een prins die ermee gejaagd had in Pakistan. Zijn valkenier bracht het kostbare dier naar huis. Ze droeg een kapje, dat zo nu en dan af mocht, en dan keek je in hele felle ogen. Na deze ontmoeting kon de vogelreis natuurlijk niet meer stuk. Onze reisleader ter plaatse was Colin Richardson,

een engelse architect annex gedreven vogelaar, die al jaren in de Emiraten woont. Hij is de auteur van "The Birds of the United Arab Emirates". Hij vond dat wij al vertraging genoeg hadden opgelopen en reed ons, onuitgeslapen en wel, met gezwinde spoed naar de eerste plek, een groot slikgebied onder de rook van de stad Dubai. Dubai heeft veel weg van Rotterdam en de slikvlakte is het best te vergelijken met de lokaties rond de Maasvlakte.

Van verre zag je al honderden flamingo's statig rondwaden. Dichterbij bleek dat ze in gezelschap waren van vele blauwe reigers, rifreigers, grote zilverreigers en lepelaars. Verder zaten er menigten wilde eenden, scholeksters, zilverplevieren, strandplevieren, bonte strandlopers, rosse grutto's, wulpen en tureluurs. De meest algemene meeuw was de geelpootmeeuw, een variant van onze zilvermeeuw. Het leek dus op thuis, maar reuzenzwartkopmeeuw en dunbekmeeuw zorgden ervoor dat je je toch niet helemaal in Nederland waande. Ook onnederlands was de aanwezigheid van de nodige roofvogels. Hier en daar lagen dode meeuwen. Colin zei dat het vermoedelijke slachtoffers van botulisme waren. Tenminste drie bastaardarenden zaten op korte afstand van ons van de krengen te eten. In de lucht cirkelde een schreeuwarend. Twee spectaculair vissende visarenden en twee bruine kiekendieven completeerden het geheel.

Voor het contrast gingen we meteen daarna naar een verwaarloosd terreintje even buiten de stad. Grijs frankolijnen schoten voor je voeten weg. Op de hoogste struik zat de onvermijdelijke klapexster. We zouden er nog vele zien. Kleine groene bijeneter, treurmania, eksterspreeuw, roodbuik buulbuul zaten er volop. Bovendien zat er onze eerste bonte tapuit. De weg voerde uiteindelijk naar een drinkwaterreservoir waar een partijtje dodaars, wintertaling, smient, tafeleend, waterhoen en meerkoet er voor zorgde dat je je weer even bij een hollands infiltratieplas waande. Alleen een boom vol kwakken maakte het net even anders.

De dag werd besloten met een bezoek aan het oude fort van Dubai waar een grote kolonie vale gierzwaluwen in huisde. De volgende dag werd ik wakker van een tijftaf. Het goot van de regen, maar een loodbekje op de vensterbank overtuigde me ervan dat het toch niet Nederland was.

Gedurende de hele reis regende het veel en hard. Wadi's (droge rivierbeddingen) die in geen tientallen jaren water hadden gevoerd, veranderden in kolken-de bruine stromen. In dit woestijnland leidde dat tot net zo'n toerisme als bij ons een onderlopend Maasdal. Op alle bruggen stonden auto's; vader hing met de kinderen over de reling, moeder bleef, zwaar gesluiert, in de auto. Gelukkig konden de wegen en

bruggen van de Emiraten dit weer goed hebben. Wegen zijn breed, soms vierbaans, en goed geasfalteerd. We konden dus wel het binnenland in zoals de bedoeling was. In het niet zo rijke Oman waar wij ook een dag vogelden, was dat toch moeilijker. De aarden wegen, zonder bruggen, werden echter wel goed onderhouden met behulp van zware voertuigen met grote schuiven ervoor om het wasbord-effect te bestrijden. Eén zo'n voertuig heeft het zelfs mogelijk gemaakt dat wij na zware regen toch een drietal wadi's konden oversteken en zo ons doel konden bereiken. De chauffeur informeerde waar we heen moesten en bleef daarna voor ons uit rijden. Bij de betreffende wadi's schoof hij een dammetje voor ons. Leve de Rijkswaterstaat van Oman. We maakten trouwens ook nog op andere wijze kennis met de Omaanse wegwerkers. Op diezelfde dag zaten we in een zijdal te picknicken toen er een grote oranje truck van de weg afzwaaide en op ons toe reed. Wij hadden er de pest in, omdat we net naar oorgieren zaten te kijken. De auto stopte vlak voor ons, er kwam een arm uit het raampje met een grote lege vuilniszak, en het vriendelijke verzoek om de zak aan te pakken en geen rotzooi in de natuur achter te laten. Toen reed het gevaarte weer weg.

Zoals uit het voorgaande al blijkt, zijn we niet in de omgeving van de stad gebleven. Een groot deel van de tijd zaten we in het achterland en dat betekent woestijn. We meden daarbij de echte zandwoestijn, omdat daar vrijwel geen vogels zijn. Rotswoestijn, het bergland met vochtige wadi's en oases waren meer ons doel. Van die oases zijn er enkele natuurlijk, maar de meeste betreffen terreinen die geïrrigeerd worden met fossiel water. Er wordt dan gras en klaver voor zwartbont melkvee en voor race-dromedarissen verbouwd. Het hele gebied is belangrijk als tussenstation voor de vogeltrek van Oost-Afrika naar Iran en Centraal-Azië. We zagen dus zowel trek- als standvogels.

\Het is ondoenlijk om alle vogels te noemen die we gezien hebben. Het waren 187 soorten in zes dagen intensief vogelen. Zelf heb ik de gelegenheid aangegrepen om mijn kennis van tapuiten, patrijzen en zandhoenders aan te scherpen. Er kunnen elf tapuitsoorten worden waargenomen, waarvan ik er acht heb gezien: Europese- (de onze), isabel-, bonte-, blonde-, woestijn-, finsch-, monniks- en humes tapuit. Sommige dieren hadden een hoog mystery bird gehalte. De Arabische woestijnpatrijs en de grijze frankolijn werden ook mijn deel, evenals het Lichtensteins zandhoen en het roodbuikzandhoen. De laatste zagen we in ongehoorde hoeveelheden, onder andere op de dromedarisracebaan van de oasestad Al Ain.

De meest zeldzame vogel die we gezien hebben, was de witkraagjsgvogel, een endem uit de strook mangrovebos langs de zee kust. Zijn biotoop wordt ernstig aangetast door projectontwikkelaars en het dier is dan ook met uitsterven bedreigd. Helaas wordt hier, ondanks de inspanning van de plaatselijke vogelaars, niets tegen gedaan.

De meest imposante vogel was de woestijnoehoe. Om dit dier te zien moet je tien minuten voor zonson-

dergang op de juiste plek bij de juiste broedrotsen midden in de woestijn staan. Ik had het geluk dat ik één uil snel in de telescoop kreeg. Hij of zij zat al voor een rotsspleet met grote ronde ogen naar ons te staren. Later ontdekten we de tweede. Precies bij zonsondergang rekte "mijn" uil een vleugel uit, even weer stilzitten, dan de andere vleugel uitschudden, weer even rust, en vervolgens wakte het dier onder het roepen van één maal een diep oehoe van de rots af de woestijn in, op muizejacht. Prachtig, zo'n groot beest zo geluidloos te zien verdwijnen.

Isabeltapuit

De prijs voor de meest vertederende waarneming gaat gelijkelijk naar een gestreepte dwergooruil en een porseleinhoen. Het uiltje joeg op kevers, midden in een plantsoentje, en werd tot zijn grote verbazing daarbij betrappt door de koplampen van onze auto. Het porseleinhoen trachtte zich onzichtbaar te maken midden op de internationale golfcourse van Dubai. Dit royaal geïrrigeerde stuk gras is ideaal om te vogelen. Er zijn enkele vijvertjes met minieme randjes voor en drie stengels achter. Boven zijn kop zat trouwens een grote karekiet.

Kortom, de Verenigde Arabische Emiraten zijn fantastisch om te vogelen. Naast ongerepte woestijn heb je er buitenissige paradijzen zoals een Duindigt voor dromedarissen en een zeer chique golfterrein. Er zijn veel soorten waar te nemen op een relatief klein grondgebied met een goede infrastructuur. Veel ruigs heeft zo'n reis niet, al kan je natuurlijk best van de weg afgaan en vast komen te zitten in het zand, zoals ons een keer overkwam. Het is ook prima te doen voor vogelende vrouwen, mits van top tot teen in wijdvallend textiel gestoken, want het zijn en blijven natuurlijk zeer arabische landen.